

Locuint'a Redactorului
si
Cancelari'a Redactiunii
e in
Strat'a Morariloru Nr. 18.

Scrisorile nefrancate nu se voru
primi decâtu numai de la corespun-
dintii regulari ai „Federatiunii.”
rticlii ramisi si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune
Pre trei lune . . . 3 fl. v.
Pre siese lune . . . 6 „ „ „
Pre anulu intregu . . . 12 „ „ „

Pentru Romani'a:
pre an. intregu 40 Lei n. — 16 fl. v. a
„ 6 lune 20 „ „ = 8 „ „ „
„ 3 — 10 „ „ = 4 „ „ „

Pentru insertiuni:
10 cr. de linia, si 30 cr. tacs'a tim-
brate pentru fiesce care publica-
tiune separatu. In Loculu deschisu
20 cr. de linia.
Unu esemplariu costă 10 cr.

Fric'a magiariloru de federalismu.

De câte ori se exprime d'in coce de Leit'a cuventulu „federalismu“, partia magiara domnitoria in Ungari'a se sparia si se infurieza. In privint'a acést'a existe intre centralistii germani si magiari una unitate mare de sentimentu, inse totu de-una data si una confusiune admirabila de conceptu. Ambii vedu in federalismu cuprinsulu totu-roru spaimeloru si alu stricatiunii, si totu-si ambii au inchiatu una federatiune si o preamarsescu ca una opera de innalta intieptiune politica, ca mantuirea Austriei, ca stabilirea si garantia libertatii. Intru adeveru e una norocire, că se gasi pentru acést'a federatiune bimembra numirea dualismu, că-ci altcum Deák si Beust n'ar' fi potutu realisa impaciuirea. Singuru partia opusetiivale radicale a magiariloru nu se sparia de federalismu, inse pentru acést'a i se imputa Kossuthismulu.

Magiarii sunt d'in egoismu neconsecinti si nedrepti. Pana candu se cercă că se supună constitutiunii centralistice d'in februarie, erau pentru federalismu, că-ci se bucurau, că si boemii, polonii si slovenii se opunu acelei constitutiunii, si priviau cu ochi buni că nu numai germani partculari, ci unu soiu intregu germanu, anume tirolenii se luptau pentru nedependint'a istorica a singurateceloru tiere. Nu trebuie trecutu cu vederea, că magiarii saltau de bucuria că s'a sistatn constitutiunea d'in februarie, si că au facutu ovatiuni contelui Mauritiu Esterházy, urditiuru sistării. Ei pasira cu zelu pre noua cariera, pentru ajungerea dorintieloru lor. Inse dupa ce si le-au vediutu realizate au engetatu de bine, e a cariera cea noua se fia de nou inchi sa pentru celelalte popore. Firesce ei se poteau provoca in privint'a acést'a la capriciulu doctrinariu alu germaniloru, cari neci de cum nu vocau a se servi de libertatea, de a unifica una constitutiune, ci in capriciulu loru insistau la continuitatea de dreptu a constitutiunii oetroate. Inse, dupa ce magiarii incuragiara pre germani in capriciulu acestua-a, fure nemultumitori cătra toti, cari au fostu facutu opusetiune constitutiunii d'in februarie. Făra opusetiunea acést'a magiarii nu si-aru fi ajunsu asiè de usioru scopulu, la totu casulu d'insii n'aru fi ajunsu tote, de câte se bucura asta-di. Daca boemii aru fi adoptatu constitutiunea d'in februarie, daca polonii, tirolenii si slovenii nu aru fi luat u pusetiune opusetiionale, in scurtu, daca constitutiunea d'in februarie ar' fi capetatu vietia in tote tierele de d'in coce de Leit'a si daca ar' fi formatu d'in tote aeste unu unicu corpu de statu, atunci constitutiunea lui Schmerling: Potemu accepta ar' fi capetatu una insemnetate forte fatale pentru Ungari'a.

Magiarii inse in locu de a resplati prin unu contraservitiu servitiulu ce li-l'au facutu poporele opusetiionale cisleitane, indata ce si-au luat u partea lor, au pasitu ea inimici ai poporeloru acestoru-a. Ei se aliaru e u inimiciiloru lor de mai inainte contra fostiloru lor aliati, ei incuragiara pre germani, cari daca numai s'ar' fi potutu, li-aru fi impusu bucuros chiaru si cu forti'a constitutiunea d'in februarie, i incuragiara, dicemu, in nesuint'a, de a forti'a sub constitutiunea acést'a poporele, prin a cororu opusetiune s'a fostu resturnatu chiaru constitutiunea acést'a spre bucuria si salutea libertatii magiariloru. Deci Deák dicta assioma sa: „Unu natiune libera cu cealalta natiune libera“, acést'a fictiune dupla, carea in fia-care diumetate a imperiului nu recunosc decâtu unu singuru poporu nedependinte si singuru domnitoriu, acést'a sentintia violenta opusa dreptului si naturei, conformu carei-a majoritatea populatiunii se fia supusa minoritatii si se asculte de ea. In consecinti'a acestei fictiuni si a acestei sentintie violente, magiarii lamentara si protestara totu-de-una, candu d'incoce de Leit'a se innaltia coifulu federalismului, si

foiele loru guvernamentali se intreceau cu cele oficiali d'in Vien'a in batjocurirea si condamnarea opusetiunii natiunali si de dreptu publicu. Cu câtu li-a succesu magiariloru in aparintia si momentanu a presintu intru adeveru in diumetatea lor de imperiu numai una natiune, cu atâtu mai tare impinteau guvernulu d'in Vien'a, de a face asemene ca si d'insii. Domnitorii magiari manifestau celu multu pentru poloni ore-care simpatia, care simpatia inse nu li recunoscă neci decâtu vre-unu dreptu perfectu, ci d'in diferite motive, si anume numai pentru a aparè ca liberali, voeau se se dèe poloniloru ore si-cari concessiuni gratuite. Numai opusetiunea radicala, carea si-plèea genunchii inaintea teorielor, la cari s'a convertatu Kossuth in nenorocire, concede poporeloru atâtu de d'ince ce câtu si de d'incolo de Leit'a ore-care dreptate, inse dupa experientiele trecutulu d'abulu e legitimatu, că ore-acést'a opiniune buna sustienè-se va si atunci, candu Kossuthistii aru veni la domnire.

Pana in tempulu mai recinte declamatiunile magiare contra federalismului se poteau trece cu vederea, fiindu că erau mai multu comice decâtu periculoase; asta di inse si-ieu unu caracteru seriosu, ma chiaru amenintatoriu. Nu demultu centralistii magiari d'impreuna cu cei germani presintau federalismulu ca una nebunia, ca unu ce de totu utopicu si imposibilu, si ambii credeau că prin acéa au departatu pentu totu de un'a fantomulu, care i-impaiementa; acum'a inse, candu in opiniune publica a Cisleitanciei federalismulu se apropia d'in ce in ce la invingere, si candu cercurile cele mai innalte competinte s'au convinsu pre deplinu, cumcă la totu casulu trebuie pactatu cu federalistii, acum'a incepu domnitorii magiari a amenintia, că Ungari'a nu va concede una constituire federativa a Austriei. Acést'a e unu atentatu alu magiariloru contra dreptului, nedependintiei nu numai a boemiloru, poloniloru, sloveniloru, ci si a germaniloru, atentatu contra dreptulu senatulu imperialu, contra prerogativei imperatulu Austriei. Cu ce motiveza magiarii acestu atentatu alu lor?

(Va urmă.)

Onorata Redactiune!

Sil'a si persecutarea a supra nostra, fostii locuitori ai comunei Tofaleu, nu mai are margini. Nu este de ajunsu, că suntemu espusi pericolulu de a mori de fome si frigu pre marginile drumulu tierei; nu este de ajunsu, că suntemu lipsiti de case si mosiurele pentru cari au servitu mosii si stramosii nostri; nu, nece aceea, că unii d'ntre noi suferu asprimea carcerulu d'in M. Osiorheiu acum de 2 lune si diumetate.

Oficiolatul d'in M. Osiorheiu merge si mai de parte facendu sila morala celoru incarcerati, si legandu e liberarea lor d'in carcerude 2 conditiuni:

1) că numai atunci i voru elibera d'in carceru, daca voru spune: cine i-au invetiatu se se opuna judelui procesuale candu a voit u scote nisce vite bolnava d'in curtea unu esposesiunatu spre a le licità;

2) Nu-i voru elibera pana voru face pace cu Br. Apor, platindu restantiele si parasindu satulu ori luandu lu in arenda; spunendu-li se totu-de-o data, că trebuie se i fia invetiatu ori vre-unu advocatu ori altu omu invetiatu.

Frumose si umane conditiuni! . . . a sil'i pre omeni moralicesce a dà pretiulu rescumperarei cu marturisirea neadeverulu, si a nu intruduce cercetare a supra loru. De opunere n'a fostu vorba, pentru că noi n'amu facutu alt'a de câtu amu alogatu cu miei cu mari in tote pârtille, blastemandu pre stapanulu nostru, că ne-a lipsitu de casele strabune.

Tofalenii esposesiunati.

Oradea-Mare, 18 dec. 1869.

Cetindu in nrulu 137 alu „Federatiunii“ unele observatiuni d'in si despre tier'a Mamaligariiloru, si intre aceste despre sagacitatea „la Apor“ a proto-spano-Capitanulu Ujfalusy, prin carea si-spori mostor'a de la Pomi la 1500 juguri, mi-veni in minte ce-va d'in trecut, ce stă in legatura cu acést'a acuisitiune, si respective cu individualitatea dnului Ujfalusy.

Dupa sugrumarea revolutiunii magiare, pre la capetulu anulu 1849 si la inceputulu anulu 1850, se dederu d'in comitatulu Satu-Mare si mai alesu d'in partea comunelor romane nenumerate plangeri in contr'a domniloru de pamentu pentru impilari, rapiri de mosie si espulsiune depre vetrele stramosiesei; aceste plangeri si vaiete facura atâtu impressiune la locurile mai innalte, in câtu guvernatoriulu de atunci (mi-se pare baronulu Geringer) fu necessitatu de a esmite investigatiune in faci'a loculu. Esmissulu fu umanulu Ioane Petracu, — pre atunci procuroru de statu si comitatense in Oradea-Mare, — care si merse la Satu-Mare, luandu de actuariu pre unu practicante la procuratura, cu numele Ionu Fehér. Investigatiunea tienu câte-va septemano; fia iertatulu Petracu, venindu a casa, enarf cum lu-ascèptă poporulu ca pre Messia; bietii omeni se puneau a-i trage caruti'a numai se merga mai iute d'in comuna in comuna. Totu d'insulu descria cu coloru vine ce liga fecera domni Satumareni pentru despoiarea poporulu, si că m a t a d o r u l u e s t e U j f a l u s y, care a si atacatu pre Petracu, că acitia poporulu.

Fu interessantu inse si raportulu fericitulu Petracu despre mach natiunile domniloru de pamentu, retiele intinse a supra fostiloru iobagi, si collusiunea cu deregatorii de atunci.

Raportulu acestu-a trebuie se se gasesca in archivulu statulu la Bud'a Pest'a, si conceptulu seu in archivulu comitatense in Oradea-Mare.

Nu scimu, daca domnii respectivi s'au folositu de acestu raportu in procesele lor urbariali cu fostii iobagi, atât'a inse presupunemu, că daca guvernulu de acum'a ar' dà ore cum de acelu raportu, dnulu Ujfalusy ar' mai capetă de siguru o a trei-a demnitate, ca asiè se figureze ca „o t r e i m e i n d i v i s i b i l e“, si acestu miraculu modernu ar' fi pre de una parte meritulu conciliulu mamaligarescu.

Martore.

Cu privire la impreunarea căliloru ferate ungu-
resci cu cele d'in Romani'a cetimu in foi'a guvernamen-
tale „Pesti Naplo“ urmatoriele:

Convenirea ministrulu-presiedinte, c. Iuliu Andrássy, cu ministrulu romanu Cogalniceanu, cu ocaziunea caletoriei orientali fu celu pucinu in principiu de una importantia mare pentru impreunarea căliloru ferate unguresci cu cele d'in Romani'a, si c. Andrassy pôte fi multumitu cu rezultatele conferintiei sale avute cu Cogalniceanu. Dupa diuariulu „Bukarester Zeitung“ se pôte afirua cu securetate, că numitele linie ferate se voru impreună in modu corespunditoriu intereselor ambeloru tiere.

Anume, guvernulu romanu e aplecatu a accepta planulu propusu d'in partea Ungariei, conformu carui-a Brasiculu are se fia legatu cu Galatiulu, daca Ungari'a va realisa legarca intre Temisior'a si Turnu-Severinu. Acést'a schimbare favoritoria a guvernulu romanu facia cu Ungari'a este a se multumii inainte de tote finetiei c. Andrassy manifestata in privint'a acést'a guvernulu romanu, era de alta parte si conduit'a consululu austro-magiaru d'in Bucuresci, a cavalerulu Zulauf, a contribuitu multu, pentru a dà in tempulu celu scurtu alu activitatii sale oficiali cestiunii căliloru ferate una schimbare de totu favoritoria. Anume cav. Zulauf a adresatu la inceputulu lui noemyre guvernulu romanu una nota, in carea trateza impreunarea linielor d'in punctu de vedere alu intereselor economice ale ambeloru state. Ide'a fundamentale a notei acestei-a e, că inainte de tote e de lipsa sa linia

principale de comerț carea, începându-se la Hamburg, și tăindu Europ'a de la apusul către oriente, trece peste Viena, Pesta, Oradea-Mare, Brașeu la Galați.

Acetă ar fi cea mai naturală linie de împreunare între marea baltică și cea neagră. De ora ce înse interesul României pretinde, ca călile ferate române concesionate deși se se împreune și la apusul, la Turnu-Severin, cu călile ferate ungurești, guvernul unguresc va construi de-una-data cu lini'a Galați-Brașeu și lini'a ferată Temisior'a-Logosiu-Caransebesiu-Orșov'a. Fiindu că s'au făcut deși pregătirile necesare pe liniile ferate Buzeu-Orșov'a și Galați-Buzeu-Brașeu, se poate spera că, îndată după terminarea negociațiilor, numitele linii se voru potè da comunicatiunii.

D'in parte-ne observăm că, conformu foiei guvernamentale „Pesti Naplô“, rezultatul împreunării călilor ferate d'in Români'a cu cele ungurești nu se potè detori învingerilor guvernului romanu în politic'a sa externă, după cum îi place dloru ministri români a se fali la totă ocaziunea, ci finetiei, cu care dlu Andrassy seîu deoblegă pre colegulu d-nici sale d'in București, pre dlu Cogalnicéanu, și notei cavaleriului de Zulauf, consulu generalu alu Austro-Maghiariei în București. Va se dîca: Guvernulu romanu fu costrinsu la numit'a împreunare de Andrassy și Zulauf, era nu condusu de propriele interesele României. Aceptăm cu nerabdare, ca guvernulu romanu se demintiesca aceste calumnie aruncate în faci'a întregii națiuni.

Satu-Mare, 20. dec. 1869. st. n.

Onorata Redacțiune!

Ieri, 19. dec. st. n., s'a petrecutu unu scandalu în biserica noastră română de aici, unu scandalu ne mai pomenitu în analele istoriei bisericești.

E cunoscută onoratului publicu caus'a prea On. Dnu Petru Branu. De-si nu în totalu, aflu cu cale a-o recapitulă pre scurtu, ca asiè se fia usiore la întielesu scandalele multe, ce se facu pre di ce merge.

Dupa denumirea lui Gulovich de canonicu în Gherla, Ordinariatulu Gherlanu a tramisu aici de parocu si protopopu pre Dnulu Branu; acetă denumire, ce e dreptu, a causatu neplacere la doi-trei malcontenti, cari doriau unu preotu rutenu, dar' cu încetulu s'au molcomitu.

În primaver'a trecută, câti-va d'in poporenî au în-

ceputu a fierbe în contra Dlui Branu, atîtiati fiindu de Rusofilulu Valkovszky și musafirii lui; Guvernulu diecesanu esmise pre Dnulu Canonicu Gulovich, ca se liniscesca pre turburatori pații, înse acetă-a, avendu îndrumări secrete (nu spunu de unde, pentru-că taia pop'a limb'a), au începutu a face turburări și mai mari, st s'au dechiaratu, că ei voiescu a trece la neunire. Dlu Gulovich de locu a încunoscintiatu despre acetă ordinariatulu, de unde apoi veni respunsulu, că Dlu Branu e suspinsu, pana se va fini procesulu dejă începutu. — Ordinariatulu Gherlanu, fiindu reu informatu despre starea lucrurilor, a datu dreptulu malcontentilor; Dnulu Branu a apelatu, și asiè procesulu acuma se pertractédia în Blasiu.

Dnulu Branu, fiindu suspinsu numai dela parocia, a remasu aici în calitate de profesoru gimnasiulu și protopopu tractualu, și s'a îndatenatu a ambli ordinatu la biserica, ocupandu locu în altariu. După suspenderea lui Branu, s'a denumitu de administratoru interimalu Ladislau Barna care, ca preotu deficientu, înainte de ace'a înca fraternisă cu capii turburătorilor de pace, în sperantia că va fi alesu de parocu. Acum Ordinariatulu a aflatu cu cale a tramite aici de administratoru pre unu preotu teneru cu sentiuri române, pre Petru Anderco; malcontentii au începutu era si a face turburări.

În 12-a dec. st. n., fiindu di de domineca, unu perde-ve'r'a cu numele Ovári, — care fiindu eliminiatu d'in gimnasiu, acum e cancelistu, — a avutu neobrasnicia de a agraitu pre protopopulu Branu, ca se nu mai cutedie a cuprinde locu în altariu, pentru că se scandalizésa poporul; ér' ieri, 19. dec. st. n., fiindu domineca, s'au convorbitu patru turburatori de pace, — unu calciunariu cu numele Székely, unu calfa de la unu otelu cu numele Rihor și alti doi pre cari nu-i cunoscu, — ca se steo în calca Dlui Branu, candu va voi a intră în altariu. Asiè au s' facutu. Înainte cu vre-o douè zile, au facutu zaru la usiele, laterali a le altariului (lucru ne mai auditu) și, după ce se începù mis'a, le-au și închis; după ace'a au statu câte doi la totă usia. — Venindu Dnulu Branu mai târdioru la biserica, si îndreptă pasii spre usia de miédia-nopte a altariului; teologii Români cu numeru siese, erau acum'a în altariu, pentru-că venise se se cuminece; subserisulu fiindu în apropierea usiei, o am deschis, ca se pota intră Dnulu Branu în altariu, înse fi împedecatu prin calciunariulu Székely, care se repedi spre usia, tienendu de ea cu ambe manele. Subserisulu, fiindu indignatu de o astufeliu de procedura, m'am întorsu către administratorulu Barna, facundu-lu atentu la cele ce se petreceau înainte a totu

poporul, înse ce se vedè? Barna în locu se dèe ordinu se se deschidia usia, rise cu ironia, replicandu-mi, că „nu-i pasă, ori-ce voru face!“ Teologii scandalizati parasira delocu biserica, fără se se cuminece, și cu facultate capetata de la superiorii seminarului, au mersu se se cuminece la biserica rutena în partea orasiului ce se numesce Minteu (Németi); — după teologii au esitu multi și d'in poporenî, dechiarandu-se, „că ei nu voru se mai amble la biserica română, pentru-că se scandalizédia de cele ce se petrecu acolo, ei voru merge parte la catolici, parte la reformati.“

Dupa finirea miscii, partid'a Dlui Branu a tienutu conferintia la unu cetatianu cu numele Marcu, sub presiedintia onorab. Dnu senatoru orasienescu Helletea (român), și a tramisu unu recursu subseris de toti la venerab. Ordinariatulu metropolitanu d'in Blasiu, cu rogarea, ca se binevoiesca a decide câtu mai ingraba în caus'a Dnului Branu, și totu odata a cerutu de investigatoru pre Dnulu vicariu d'in Maramuresiu, Pavelu.

În acetă stare a lucrurilor a ajunsu aici nou denumitul administratoru Anderco, carele vedindu cele ce se petreceau, abdtso înainte de ce s'ar' fi aretatu poporului, și asiè era-si amu remasu cu Barna. Intru adaveru, se vede a se indeplini dis'a prorocului: „Perireata d'intine va fi, o Israele!“ Nu am ce mai adauge, le am scrisu tote asiè cum erău, nu voiescu a me demite în meritulu causoi, judece cei competintii, mi-remane a face atentu pre respectivulu ordinariatu, că: „Dum Romae consultant, Saguntum perit!“

Ludovicu Valeriu Rubenescu.

Romani'a.

Camer'a deputatiloru.

Siedintia d'ela 8. decemv're.

Se aproba sumariulu siedintiei precedinte și se da cetire comunicatoru cotidiane.

Se citește respunsulu ministrului justitiei la adres'a adunării, prin care se cerea nesce copie depro prescriptele verbale, închiate în incidentulu de la Cuca-Macai, în urma cererii d lui deputatu Radu Mihai, respunsu prin care se declara că nu se potu da atari copie, fiindu că actele sunt înca la judele de instructiune.

D. George Bratianu opina că, de-si a facutu interpelarea în acetă afacere, ea înse nu s'a stinsu, ci se fia constatat că după ce se va face instructia, se se aduca actele si ea se revina pre tapetu.

FOISIORIA

Cine a fostu dr. Simeone Ramontiai ?

(Cumina nevesceditoria pusa pre momentulu lui la unu patraru de seclu de la morte-i.)

(Urmare. *)

Fericitul dr. Simeone Ramontiai si testă întrega averea sa ca fundatiune de stipendie spre ajutorirea studintilor români transilvaniani. În speciale, destină câte-va stipendie și pentru teneri români, cari voru frecuentă universitatile d'in Viena și Pesta, politechnica, academi'a muntanistica d'in Siemnitii; ba chiar și pentru discipuli, de si lui Apollo, dieului picturii. Prin acetă piulu fundatoriu deschise junimeci române unulu d'in cei d'antăi calea, de a potè esî în lumea mare și de a-si cascigă acolo, pre langa cunoscintie întemeiate, totodata acea experientia, carea d'in cărți cu greu s'au nece-decātu nu se potè invetiă; prin ceea ce dr. Ramontiai aretă, câtu de aduncu petrunse elu lipsele cele mai ardietorie ale „natiunei sale, pentru-cărea nutriă celu mai infocat și mai sinceru afectu“, după cumu însu-si marturisesce în testamentulu seu. În reciprocitatea bine facerei sale, elu înca pretinde apoi de la teneri, ca „acetă a se se jefescă cutotulu scientieloru, spre cari se dederă, se se nevoiesca a se distinge, d'între tote se aiba înainte ochiloru cultululu Ddieu și religiunea, și se se silesca a straluci cu moravuri bune; că-ce fără de aceste-a scientiele sunt mai multu periculose decâtu folositorie pentru statu.“ Cuvinte într' adaveru de aur acetă-a; barem de le-aru avè junii nostri porurea înainte ochiloru!

Merita a se aminti aici și acea întiepleta și adaveratu romanesca despunere a fericitului Ramontiai, după carea nu legă aplacidarea stipendiiloru de cutare se cutare confesiune a teneriloru români, cum si că, castigandu-si dînsulu averea în principatulu Moldovoi, nu voii, ca acei ce voru invetiă artea medicale se fia restrinsi în exercitiulu de praese numai la Transilvania. Eta înca una trasura stralucita și totorulu pre-recomendabile a caracterului seului nobile! Pentru acestu mare Romanu acolo, unde e vorba de interesulu comunu alu natiunei, nu esiste murulu desbinatoriu și împarechiatoriu alu confesionalismului, nu esiste nece chiaru muntii ce natur'a i-a raducatu între fratii de unu sange și de una mama. Ah, candu si-voru oclindă ore Români faptele loru publice în atari modele sublimate; candu voru invetiă ore a cunesce, câte nefericiri aduse pre capulu lor „a învi-

diei reutate și orba neunire la Milcovu și Carpati?!...“

Nu mai pucinu se de admiratu și constantia lui Ramontiai în propusulu seu celu bunu. Spunu, că fericitul fundatoriu concepuse ide'a sa generosa înca d'in fragele sale teneretie, pre candu — după cum canta s. mama biserica — „multe patime seluptă cu omulu.“ Cu tote aceste, de atunci și pana la betranetie, elu remase neclatitu în propusulu seu, de-si în dille d'in urma ale vietiei a fostu impresoratu de cunoscuti de accia, cari, fara indoiela d'in motive mârșave și neromânesci, se stradiuiau în totu modulu a lu desvatui de la întemeierea fundatiunei. Ci atari amici mascati dederă în elu de barbatulu, despre carele Oratiu dice, că

„Iustum et tenacem propositi virum
Non ardor civium prava iuventium
Mente quatit solida...“

Cumcă câtu de multu a fostu elu însuffetitu pentru întemeierea acestei fundatiuni, și cu căta grige, devotare și abnegatiune a lucratu la adaugerea capitalului ei, se potè vedè și d'in impregiurarea că, după morte tatane-său, averea remasa de acestu a înca o prefacū în bani gata și o alatură la sum'a destinata pentru fundatiune. Se dice, că chiaru și sororei sale pucinu i-ar' fi datu d'in averea remasa de tata seu, cu tote că ace'a se află alt-

cumu într'o stare materiale nu pre favorabile. Asiderea adause la ace'a si capitalu și averea remasa de frateseu, muntanisticulu d'in Zalata, carele repausă înainte de piulu fundatoriu.

E de prisosu a mai vorbi despre folosulu celu nepusu de mare, ce aduse laudat'a fundatiune poporului romanu. Fia de ajunsu a memoră, că dora cea mai însemnata parte d'in membrii întielegintiei române, esita d'in sinulu belei Transilvanie și sboracitii în ceste douè diecenie în urma, s'au ajutatu intru crescerea loru câte 2-3, ba altii și câte 8-9 ani cu stipendie ramontiane. Intri adaveru, cu fap'ta cea pia a fericitului Ramontiai a fostu într' unu modu învederatu binecuvântarea lui Ddieu! Deca astfelu dr. Simeone Ramontiai ca unulu, carele în totă viet'a sa remase neceatoritu, n'a si lasatu d'apa sine vre unu descendinte trupescu, a lasatu înse în locu de acetă a descendentia spirituale și intelectuale cu atăta mai numerosa și mai frumoasă, facundu-se estu-modu unulu d'in adaveratii parinti renascutori ai poporului romanu.

Noi credemu, că nu vomu gresi nece vomu vatemă modestia cui-va, ci că d'in contra vomu da ocaziune, unoru-a spre recunoscutoria aducere a minte, altoru-a spre indemnul de imitare, deca ne încumetăm a publică aici consemnarea stipendiiloru ramontiani de la a. 1849-69 după datele, ce avemu a le multiami mare parte amiculu nostru, prof. gimn. Nicolau Solomonu.

Numerulu puse-tiunei.	Numele si conu-mele.	facultatea.	loculu.	stipen diulu în fl.	Reflesiuni.
1	Paulu Ramontiai	—	—	200	practicante alicu.
2	Paulu Aronu	—	—	300	practicante în Viena
3	Ales. Papiu Ilarianu	juristu	Vien'a	300	dr. de jur., adi în Români'a.
4	Aronu Popu	metalurgu	Siemnitii	300	comisariu muntan. în Zalata.
5	Andrei Popu Liviu	filosofu	Pesta	300	canonicu gr. c. în Logosiu.
6	Iosefu Hodosiu	juristu	Vien'a-Padu'a	300	dr. de jur., v-comite, deputatu.
7	Ioane Ursu	medicu	Vien'a	300	cantoru la s. Barbar'a.
8	Ioane Ratiu	juristu	Vien'a	300	dr. de jur., avocat.
9	Ioane Sîpotariu	juristu	Vien'a	300	fostu deputatu în dieta și senat. imp. †
10	Ales. Ciacianu	juristu	Clusiu	80	adi în oficiu catastrale.
11	Ioane Cincereanu	medicu	Vien'a	300	se pare că †
12	Ioane Maioru	juristu	Vien'a	80-300	dr. de jur., fostu consiliar. scol.
13	Iacobu Paulu	—	Clusiu	80	cancelistu, †
14	Stefanu Miclea (Mezei)	politechnicu	Vien'a	80	profes. la universit. d'in Iasi.
15	Teodoru Borza	gimnas.	Sabinu	60	preotu gr. cat.
16	Gregoriu Ramontiai	gimnas.	Sabinu	60	pare că a parasitu scol'a.
17	Iacobu Demeteru	—	Clusiu	80	oficialu, †
18	Gabriele Popu	gimnas.	Clusiu	60	profes. de teol. în Blasiu.
19	Bentaminu Filipu	gimnas.	Sabinu	60	negotiatoriu în Blasiu.
20	Iosefu S'ulutiu	gimnas.	Sabinu	60	jude primariu.
21	Mateu Nicola	gimnas.	Clusiu	60	avocatulu în Abrudu.
22	Ladislau Vaida	juristu	?	?	secretariu guberniale.
23	Alesiu Ramontiai	gimnas.	Clusiu	60	parocu gr.-c. în Copandu.

*) A se vedè nr. 140 alu „Fed.,“

D. Radu Mihailu credea că actul cerut nu e ce-va secret, elu se cam știe; a vrutu inse să aiba acelu act, care este subscrisu de procurorele curtei de apelu.

D. ministru de justitia spune că sunt doue procese verbale: unulu care e subscrisu de tieranii cu despu-setiunile celor ce s'au plansu; acestu-a nu se pote lua justiti'a ne pronunsiandu-se inca pana acum; altu act e unu raportu care e in dosaru, si care e d'in partea anchetei. Ministeriulu n'are interesu a le ascunde; de va fi elu culpabile, de voru fi alții, toti voru lua penalitatea ce merita.

D. Voinovu dice că pote că d. ministru de justitia n'a intielesu pre d-nii Radu Mihailu si George Bratianu. In adeveru, se face instructiunea, ea e secreta dupa sistemulu francesu; plangeri s'au adresatu ministeriului. Atuncea s'a delegatu persone speciale si extraordinarie, care deroga de la codulu penalu, care se constata faptul si unu procuroru generalu de la curtea de apelu. Camer'a vrea să știe ce persone au fostu implicate in această faimosa afacere, să știe ce a constatau comisiunea de ancheta militara si legala. Se dice că la Cuca-Macai s'au batutu femeie care au lapedatu si camer'a se nu știe nimicu? E secreta instructiunea, se dice. Roga dar' camer'a a autorisat pre d. presiedinte să cera actele acēstea, acte care sunt in dosarie: actulu anchetei militare si alu procurorului, că-ci, de nu se va da acele acte, se lasa o banuie la urta a supr'a ministeriului, mai alesu că ele nu sunt secrete.

Dupa o scurta cestiune de regulamentu, d. P. Gradistenu espune că nu e justa teori'a d-lui Voinovu.

Ministriulu justitiei citește vre-o doue capitole d'in actulu judelei de instructiune, care constata că numai sub prefectulu e implicatu; arēta apoi că actele in cestiune sunt luate ca basa de cătra judecata si ele sunt necesarie; camer'a se nu vina in modu indirectu să sfareme votulu datu cu ocaziunea interpelării.

Incidentulu se inchide, trecundu se puru si simplu la ordenea d'leii.

Se citeșcu cele-lalte comunicate cotidiene.

Ministriulu de resbelu citește mesagiulu prin care se tramite in desbaterea camerei proiectulu de lege pentru unu creditu de 275,000 lei noi, relativu la exercitiulu currentu. Se tramite cu precadere la comisiunea financiara.

Ministriulu de justitia citește trei mesagie prin care se tramite proiectele de legi: pentru trei naturalisatiuni si pentru acordarea unui creditu de 3800 lei, pentru crearea unoru posturi la tribunalele de Romanu, Cahulu etc.

D. Agarici anuncia o interpelare d-lui ministru de finantie, privitoria la modulu de imposesionare a mosterloru statului de d'ncolo de preste Milcovu si a modulu

de licitatiune tiente in Bucuresci, care, dupa d-sa, au fostu contrarie regulamentulu respectivu.

D-lui adauge totu de odata că e aprops o luna de candu camer'a e deschisa, deci roga pe d. ministru de finantie a presintu bugetulu generalu ca să se studieze, spre a nu se votu cu precipitare.

D. Blarembegu interpelă pe d. primu-ministru si ministru alu lucrărilor publice a supr'a frasei d'in discursulu tronului, privitoria la legatur'a căiloru ferate cu liniile austriace: vrea să știe de se va mantienē punctulu Orșiova.

D. ministru de lucrări publice, respondiendu, declară că se afla in faci'a unei concessiuni, a unui contractu; daca Camer'a vrē a schimbă ce-va, să exprime acea dorintia si d-lui va arēta-o concessiuniloru, cătu despre lini'a de la Brasiovu la Ocn'a a creditu că e bine să o promita, fiindu că e in interesulu intregi Moldove.

D. Blarembegu, desvoltandu interpelarea, exprime dorintia de a nu se trată cestiunea cu precipitare. Nu se preocupa de interesele cutarui judetiu in parte, ci e vorb'a in genere de legarea căiloru nostre ferate cu cele austriace. D. sa a veditu in discursulu tronului o frasa privitoria la o concessiune si crede că guvernulu n'ar fi in dreptu a prejudecā cestiunea.

D. ministru de interne explica că in discursu se vorbesce nu despre schimbarea punteloru, ci despre o conventiune, guvernulu nu e competinte a schimbā liniile votate, guvernulu inse vrē a uni puntele degiā votate, prin o conventiune, care se va supune camerei.

D. C. Aslanu anuncia d-lui ministru de justitia o interpelare, in privintia licentiei pressei.

Unu forte mare numeru de deputati ceru scotosu cuventulu si mergu a se inserie la birou.

D. Aslanu, precisandu-si interpelarea, arēta că a fostu rēu intielesu, pentru că nu voesce a vorbi despre libertatea pressei, ci despre acea licentia a pressei, care teraescu pre tron in luptele politice d'in tote d'ilele. Desvoltandu-si apoi interpelarea, că-ci ministruulu declara că respunde in data, — d. Aslanu dice că puseiunea sa este penibile pentru că n'a creditu neci o data că libertatea pressei se va cobori la o asemenea limita; n'a creditu că diuaristii, acci carii se d'cu aparatori ai libertății pressei, nu voru face de cătu să sape diluicu tote institutiunile si libertățile garantate de constitutiune. Domnitorulu este inviolabile dupa constitutiune, cu tote aceste diuaristii teraescu pre tota d'ia in luptele pasionate ale partiteloru pre Domnitoru. O asemenea diuaristica a trecut prestu tote limitele libertății pressei, ea isbesce in capulu supremu alu natiunii, punctulu de stabilitate alu institutiuniloru nostre liberali.

Dupa acēst'a d. Ceauru Aslanu cetesce unu pasagiu d'in diuariulu „Democratia“. In acelu diuaru se trateza despre spinos'a cestiune a Israelitiloru. D. Ceauru Aslanu cetesce in cea mai asoluta tacere a camerei urmatoriele pasagie:

„Israelitii voru formā in patri'a mea adoptiva o clasa de mediu-locu care nu esista „inca si carei-a lipsa este unu mare rēu“ a d'isu Principele Carolu.

„Si in dar' ne incercāmu de a ingropā in uitare aceste fatale cuvinte, ele urmarescu consciintia Romaniloru ca unu spectru sinistru si le descēpta seriose temeri, atātu in privintia institutiuniloru politice, cătu si a nationalitatei loru.“

„Pe langa acēst'a sum convinsu că nu „potemu fără Israeliti.“

„Cine? Natiunea Romana? Ea inse a traitu 700 de ani fără Israeliti.

„Sēu Dinastia?“

„Dar' atunci Bucuresci aru trebui să se chiams Ierusalimulu, Romania Palestina si famili'a de Hohenzolern famili'a Macabeiloru!“

„Scen'a ar' fi trebuitu să se petrēca pre altu continentu si in alta epoca, si Principele Carolu ar' fi trebuitu să fia alesu de Judoii, er' nu de Romani...“

Daca acēst'a nu este o licentia, urmēza d. Aslanu, apoi nu mai am nimicu de d'isu. Suntemu pentru libertate, inse pentru acea libertate puternica, care se mantine in margenea legii, er' nu pentru acea bacanta despletita a carei suflare vestejesce totu ce atinge. Daca dar' d. ministru alu justitiei n'are curagiulu a infrēnā acēsta licentia, care sepa momentulu libertății, alaturi cu insa-si acele libertății, să vina cu o propunere, cu o lege speciale in acēsta privintia in camera si camer'a nu va lasā să se inormēteze libertățile publice.

D. primu ministru spune că a ascultatu cu emotiune impreuna cu camer'a intrēga cuvintele bine sentite, rostite de d. Ceauru Aslanu; ministeriulu impreuna cu camer'a sunt cu dreptulu indignati contr'a calumniiloru aruncate a supr'a capulu statului, inse, cu tote aceste, ministeriulu este decisu a nu face procese de pressa (aplaude). Candu animele a cinci milioane de Romani voru simti ca acele ale represintantiloru loru de aci, acestu singuru sentimentu va isbi, mai tare de cătu ori ce, pe toti acei-a cari teraescu in noroiu libertatea pressei si calumnieza pre acelu-a, pre care constitutiunea l'a facutu inviolabile.

Mai multi deputati voescu a trece la ordenea d'leii indata.

D. ministru d'in intru iē cuventulu si arēta că sentimentele, espresu de primulu-ministru, sunt acele ale intregulu cabinetu; guvernulu este decisu a nu face procese de pressa in ori cătu de mare licentia ar' cadē o parte d'intrins'a. Dupa acēst'a d. ministru crede de detori'a sa a declarā că cuvintele ce se punu in gur'a Domnitorului, ca d'ise Israelitiloru, sunt cu totulu neadeverate si trecute de cei interesati in arhivele Israelitiloru. Mar'a Sa Domnitorulu n'a spusu de cătu ace'a ce este cugetarea toturoru Romaniloru, că-ci principele Carolu de Hohenzollern primindu coron'a Romaniei, a devenitu Romanu cu anima si sufletu. Mar'a Sa n'a spusu Israelitiloru si aci si la Vien'a de cătu că in Romania n'a fostu nici o data si nu va fi persecutiune religioasa, că tier'a, si mai cu se-ma Romania de preste Milcovu, suferu de navalirea preste mesura a Israelitiloru d'in Galiti'a si Podoli'a. Numerulu acestoru-a este enormu. Mar'a Sa le a mai spusu că, daca acei Israeliti pretindu a se bucurā de tote drepturile cetatienesci ale Romaniloru, n'au de cătu a se romanisā, astu-felu in cătu se nu se mai cunosca deosebirea intre d'insii si Romani, de cătu unii esindu d'in baserica si alții d'in sinagoga. Acestu-a fostu sensulu cuvinteloru Mariei Sale; ele n'au fostu si nu poteau fi de cătu espresiunea sentimentulu toturoru Romaniloru.

D. Cesaru Bolliacu, luandu cuventulu, face lauda guvernulu actuale că a staruit a nu face procese de pressa, cu tote că nici unu guvern n'a fostu impinsu ca acestu-a a face procese de pressa — o voce lu intrerumpe strigandu: — „Dar' avanti, Carolina! — Oratorele urmeza: Bine face guvernulu că refusa si acumu de a face procese de pressa; să lasu acele organe scarnave să calumnieze ori cătu voru voi, că-ci ele se perdu insele. D. Bolliacu arēta că in Angli'a chiaru, unde regele este adorat si copii invetia imnulu la rege ca tatalu nostru, se gasescu totu-si organe cari batjocurescu pre rege, inse acele peru de sine d'in lips'a de abonati. Sē lasu dar' guvernulu libertatea cea mai fără de margine pressei, că-ci acum mai sunt inca paraltie culese d'in coce si d'in colo, dar' se voru sfirsi si aceste paraltie si atunci acele organe marsiave voru peri de sine. Despre guvernulu, care stā acum pre bancele ministeriali, ar' fi avutu pote de d'isu ce-va, daca ar' fi venitu mai inainte, inse acum, dupa guvernulu rosiloru, guvernulu actuale i se pare suprem'a fericire, i se pare averea cetatieniloru, libertatea loru ascurata si este fericitu de a vedē că acestu guvernulu staruesc a nu face procese de pressa. Si apoi d. Bolliacu este securu că, chiaru daca guvernulu ar' voi să facu procese de pressa, Domnitorulu se va opune.

D. ministru de justitia arēta că nu legile au opritu pre guvernulu de a face procese de pressa si de a se arēta slabu, legile d'in contra dau guvernulu dreptulu de a

Numerulu puse-tiunei.	Numele si conu-mele.	facultatea.	loculu.	stipen-diulu. in fl.	R e f l e s i u n i.
24	Georgiu Caianu	juristu	Sabinu	60	ca absolutu +
25	Basilu Harsianu	juristu	Sabinu	60	advocatu in Zalatr'a.
26	Adalbertu Dorgo	gimn. juristu	M. Osiorheiu	60	deregatoriu la ministeriu in Pest'a
27	Basilu Pascu	medicu	Vien'a	300	dr. de med., fostu medicu militariu
28	Ioane Papiu	juristu	Sabinu	80	pretoru, +
29	Georgiu Filipu	juristu	Sabinu	80	advocatu.
30	Ioane Neagoe	juristu	Sabinu	80	+
31	Georgiu Laslo	juristu	Sabinu	80	presiedinte urbar. in Desiu.
32	Alesandru Fauru	juristu	Sabinu	80	+
33	Amosu Francu	juristu	Sabinu	60	v. comite in Zarandu.
34	Ioane Florianu	juristu	Sabinu	80	fiscalu districtuale in Naseudu.
35	Alesandru Nemesiu	juristu	Sabinu	60	asesoriu comitat. in Ghier'a.
36	Dionis. P. Martianu	juristu	Vien'a	300	siefu oficiului statist. in Romania, +
37	Titu Maiorescu	gimnas.	Vien'a	60	profes. de universit. in Iasi.
38	Iacobu Orosu	juristu	Sabinu	60	senatoru magistratuale.
39	Ales. Darabantu	juristu	Sabinu	60	asesoriu de sedria.
40	Iosefu Lemeni	juristu	Sabinu	60	parocu gr. cat.
41	Ioane Colceriu	medic.	Vien'a	300	dr. de med., fisculu distr. Chioru.
42	Ioane Popu	politechn.	Vien'a	300	—
43	Iosefu Szentivani	gimnas.	Sabinu	60	fiu de prentu gr. cat. d'in Tordasiu
44	Octaviu Baritiu	juristu	Sabinu	80	prof. gimn. in Naseudu.
45	Iosefu Besanu	juristu	Sabinu	80	senatoru magistr. in Sabesiu.
46	Ioane Popu Sodoro	juristu	Pest'a	80-300	—
47	Stefanu Popu	medicu	Clusiu Vien'a	80-300	dr. de med., fisculu distr. Naseudu.
48	Alesiu Popu	juristu	Sabinu	60	advocatu in Clusiu.
49	Alesandru Moga	chirurgu	Clusiu	60	preotu gr. cat.
50	Marcu P. Cetatianu	gimn. juristu	Blasiu-Clusiu	60	asesoru de sedria la S. Reginu.
51	Ioane Lazaru	gimnas.	Blasiu	60	dr. de teolog., directoru gim. in Naseudu.
52	Ioane Pavelea	gimnas.	Blasiu	60	prof. gimn. in Naseudu.
53	Nicolau Barbu	juristu	Sabinu	80	fostu jude singul. comit. Cetății-de-Balta.
54	Ioachim Muresianu	juristu	Vien'a	300	asesoriu de sedr. in Naseudu.
55	Georgiu Monaradianu	gimn. juristu	Blasiu Sabinu	60	practicante de advocatura
56	Arone Densusianu	juristu	Sabinu	80	advocatu la Fagarasiu.
57	Iosefu Galu	juristu	Vien'a	300	dr. de jur., v. not. la tabl'a septemv. Pest'a.
58	Stefanu Rusu	juristu	Vien'a	300	—
59	Nicolau Stoia	medicu	Vien'a	300	dr. de med., asta-di in Resfnari.
60	Costantinu Nica	medicu	Vien'a	300	dr. de med., asta-di in Bucuresci.
61	Iosefu Popu	juristu	Sabinu	80	jude singulariu in Clusiu.
62	Simeone Horvatu	juristu	Sabinu	80	asesoru de sedr. in Aiudu.
63	Iosefu Puscariu	juristu	Sabinu	60	advocatu in Brasiovu.
64	Ioane Lugosianu	juristu	Sabinu	60	profes. gimn. in Romania.
65	Teodoru Popu	juristu	Sabinu-Pest'a	60-300	—
66	Ioane Francu	juristu	Sabinu	60	oficialu in comitatulu Zarandu.
67	Iuliu Bardosi	juristu	Sabinu	60	subinspectoru scolaru.
68	Iosefu Popu Bota	medicu-juristu	Vien'a-Sabinu	60	+
69	Daniele Lic'a	juristu	Sabinu	60	fiscalu in Desiu.
70	Zenobiu Petrarca	gimn. juristu	Blasiu-Sabinu	60 80	+
71	Ioane Moldovanu	—	—	60	deputatu dietale, +
72	Ioane Branu Lemeni	juristu	Vien'a	300	—
73	Iosefu Crisanu	gimnas.	Sabinu	60	ases orf. in Zarandu.
74	Masimu Popu	gimnas.	Blasiu	60	profes. gimn. in Naseudu.
75	Elia Tului Chetianu	juristu	Sabinu-Vien'a	60-300	dr. de jur., asta-di in Romania.

(Va urmā.)

Dontatu.

face procese de presa. Ministeriul numai d'in principiu n'a voit a face asemenea procese.

D. Apostolianu face o propunere prin care, dicându-se că Camer'a iè actu de sentimentele romanesci ale Domnitoriului, si deplangendu portarea neconstitucionala si necuviincioasa a unei părți d'in presa, trece la ordenea dilei.

Ministeriul si mai multi deputati aréta că partea antăia a propunerii nu-si pote avè locu, pentru că nimene n'a contestatu sentimentele romanesci ale Domnitoriului.

D. Apostolianu sterge partea antăia si lasa numai partea a dou'a, caréa dá blamu unei părți d'in presa.

D. Voinovu demustra că propunerea d-lui Apostolianu este negatiunea principielor emise de ministeriu si de toti deputatii, afara de d. Ceauru Aslanu, pentru că, admitindu-o, s'ar' face prin camera ace'a ce se cercé a se face prin ministeriu. Propune deci trecerea puru si simplu la ordenea dilei.

D. primu-ministru voasce sè vorb esca si nu s'a intielesu cu ce intentiune incepe prin a se ocupá de „minim'a minoritate.“ D. A. C. Golesecu lu interumpe, contestandu-i dreptulu de a vorbi in acésta cestiune despre minim'a minoritate. D. Chitiu, interumpendu, spune că numai person'a, care a scrisu, este respundictoria de ace'a ce a scrisu si nimene altulu. D. A. C. Golesecu urméza de a intrerumpe. Se face scomotu, presedintele chiama la ordene. D. ministru nu mai urméza.

Se cere inchiderea discutiei si de aci nasce o lunga cestiune de regulamentu, in care drept'a sustiene sè nu se inchida discutiea, pentru ca si ea sè-si pota spune cuventulu in acésta cestiune.

D. Manolache Costache, luandu cuventulu d'in drept'a, demunstra că este o cestiune de demnitate si de buna credintia a nu se face nici unu votu a supr'a acestei cestiuni, a nu se votá nici unu felu de propunere, ci a se inchide discutiea si a se trece la ordenea dilei.

D. Ministru d'in intru spune că cestiunea are doue fetie, un'a partea ce privesce libertatea absoluta a pressei si cea-alta cuvintele ce s'au pusu in gur'a Mariei Sale; trebuo ca camer'a sè desaprobe acésta, pentru ca natiunea sè scia că acele cuvinte nu s'au disu. In privint'a pressei, n'are nevoia de nici unu votu.

D. Ministru d'in intru este sustienutu de d. Catia Nicolescu.

Se nasce ér' cestiuni de regulamentu.

D. Mavrogheanu spune că d. Manolache Costache si-a espresu o opiniune personale; inse domni'a sa, ca d'in drept'a, declara că acésta parte va votá pentru propunerea d-lui Apostolianu.

Se inchide in fine discutiea si se primesce propunerea d-lui Apostolianu.

„Romanulu.“

VARIETATI

* (Moralitate.) Se dice, că ministrii Beust, Andrásy si Plover, cu ocaziunea celebrei caletorie in Orientu, au fostu incortelati in haremulu vice-regelui in Cairo. Daca acésta este adeveratu, apoi nu se va mirá nimene că in ace'a caletoria s'a cheltuitu la vr'o 300,000 fl., de nu mai multu. Inse ace'a ce e inca mai caracteristicu este, că, Dni Beust, Andrásy si Plover, ajungundu in Orientu, primira numai decátu datinele turcesci. Se pare, că li-au placutu acolo, că-ci a nume Andrásy sosise la Pest'a tare voiosu. — De altminte, tote se potu face d'in bugetulu tieiei.

* (Drumul de feru Iassi-Prutu.) Ide'a infiintarii liniei ferate de la Iassi la Prutu, a inceputu a preocupá pre toti cetatienii, nutriti de foculu patriotismului si interesati de inffiorirea comerciului tieiei nostre. Cetitorii nostri au avutu ocaziune a vedè de mai multe ori mentinuta in foi'a nostra necesitatea infiintarii acestei linie de comunicatiune si totu-odata cunoscu zelulu si energi'a consiliului comunalu si judetianu, cari staruescu in acésta privintia. Acum suntemu in placuta puseitiune de a mai potè face mentiune de o adresa, ce circula printre cetatienii lasieni, pentru a fi subscrisa si tramisa guvernului, accentuandu cu ace'a-si gravitate importantia liniei ferate Iassi-Prutu. — Credemu că guvernulu, considerandu general'a dorintia a cetatieniloru, si opiniunea publica atâtu de pronunziata, nu va intardiá unu momentu de a aprobá cererile respective si de a grabi realizarea generalei dorintie. — Adresele consilierulu si a cetatieniloru sunt basate pre motive nedisputabile, si sunt inspirate de purulu sentimentu santu au iubirei de patria si radicarea comerciului nationalu. — Nu ne indoimu dar' de calduros'a aprobare, ce voru intimpiná ele d'in partea locuriloru competente ale Romaniei.

* (Unu crismariu de modelu.) Cetimu in „Democratia“ d'in Ploesci: Intieptiunea unui comerciantu crismariu, d. Ciocache este proverbiala in Ploesci. Acestu onorabilu cetatianu, pana in verst'a inaintata, in care se gasesce, nu voasce cu nici unu pretiu sè venda unui individuu, séu la mai multi, decátu portiunea benturei,

ce elu o crede trebuitu totu unu omu. Ast-felu la stabilitmentulu séu, nu s'a vediatu nici-odata sè ièsa cine-va beatu, séu sè saversiesca vre-o necuviintia, cum se intempla pre la alte stabilitmente intre convivi. Chiaru candu tramite cine-va de a casa sè cumpere intr'unu vasu mai multe oca de vinu, elu nu dá mai mare portiune decátu ace'a ce crede că se cuvine numerulu individuriloru, ce cunosce séu afia, dupa cercetare, că potu fi in acea familia. „Cur.“

* (Musca ca controloru.) Musicantii tiganu de la o gradina publica d'in Pest'a au luat despusetiunea, de a pune in man'a stanga a celui ce ambla dupa bani, o musca viua pre candu taietulu lu-porta in man'a dreapta. Musca trebuo sè-o aduca viua in palma, precum a luat-o, in semnu, că nu s'a antinsu de banii d'in taietulu. Daca musca lipsesce, aducatoriulu nu se face partasiu la banii adunati.

* (Caderede prefune.) De curendu s'a petrecutu in amfiteatrulu de musica d'in Leeds unu evenimentu inspaimantatoriu. Unu acrobatu, care se numia pre sine „Blondinulu africanu“ se produceá pre unu trapezu, asediatu in departare numai de câte va pitore de acopermentulu amfiteatrului. Pre candu d'insulu aternatu de fune cu unu pitiru si cu o mana, se hilitá in legaturu puternice, funi'a se rupse si acrobatulu cadu in parteru d'intr'o inaltime de 25—30 pitore. D'in norocire d'insulu nu s'a vatematu réu, dar' a ruptu nasulu unui spectatoru, a ausatu mai multe lovituri usiore, ei in fine caderea sa infioratoria facu, sè lesine mai tote damcele; ce erau de fatia.

* (Date scolastice d'in Selagiu.) In comitatulu Solnoculu de midilocu sunt scolari obligati de la 6—15 ani: 17433; a) fetiori: 9175; b) fete: 8258. In anulu 1868, au frecuentatu scol'a a) fetiori: 3618; b) fete: 2478, la olalta: 6096. Asiè dara in acésta-si anu n'au frecuentatu scol'a a) fetiori: 5557; b) fete: 5780, la olalta: 11,337. — Dupa religione: A) Obligati: a) gr.-cat. romani: 10,511; b) gr.-or. romani: 65, la olalta 10,576; c) reformati: 5912; d) rom.-catolici: 567; e) israeliti: 378. B) Au frecuentatu scol'a: a) gr.-cat. romani: 3227; b) gr.-or. romani: 20, la olalta: 3247, adeca 30.7%; c) reformati: 2277, adeca 38.5%; d) rom.-catolici 381, adeca 67%; e) israeliti: 191, adeca 50%, considerandu numerulu totalu alu obligatiloru de fia-carea religione. C) Scolele: a) gr.-cat. romane: 85; b) gr.-or. romane: 1, la olalta: 86; c) reformate: 53; d) rom.-catolice: 7; totalu: 146. Se edifica acuma 3 scole. In 20 (d' doue dieci) comune romane nu existu scole. In 7 comune, unde sunt preste trei-dieci prunci romani obligati, romanii n'au scole, alte confessiuni au. — II. In comitatulu Crasn'a sunt scolari obligati de la 6—15 ani: 9399: a) fetiori: 4864; b) fete: 4535. In anulu scolasticu 1868, au frecuentatu scola: a) fetiori: 1906; b) fete: 1143, la olalta 3049, adeca 32%, considerandu numerulu obligatiloru. Asiè dara in acésta-si anu n'au frecuentatu scol'a a) fetiori 2958; b) fete: 3392, la olalta 6350. — Dupa religione: A) Obligati: a) gr.-cat. romani: 4907; b) reformati: 3309; c) rom.-catolici: 924; d) israeliti: 259. B) Au frecuentatu scola: a) gr.-cat. romani: 1216, adeca 24.7%; b) reformati: 1344, adeca 46%; c) rom.-catolici: 374, adeca 41.5%; d) israeliti: 115, adeca 44%, considerandu numerulu totalu alu obligatiloru de fia-carea religione. C) Scolele: a) gr.-cat. romane: 42; b) reformate: 27; c) rom.-catolice: 7; d) israelite: 1; totalu: 77. Se edifica acuma scole in 2 comune. In 7 — siepte — comune romane nu existu scole. In doue comune, unde sunt preste 30 prunci romani obligati, romanii n'au scole, alte confessiuni au. — Aceste date le primiramu de la Dlu Andreiu Cosma, adjunctu de inspectoru scolasticu in Zelau. Cátu pentru romani, datele insirate areta una stare forte trista cu privire la instructiunea poporala, că-ce abid 30% d'in numerulu obligatiloru frecuentéza scol'a. Preutii romani aru trebui sè ièe la anima acésta cauza vitale pentru noi; sè se edifice pretotindene scole corespondictorie si sè fia inzestrate bine cu tote cele necesarie, că-ce altminte guvernulu magiaru ne va edificá elu insusi scole asè numite comunali, in cari apoi, cu inceputu, se va introducee magiarismulu. Bar. Eötvös, ministru alu instructiunei publice, este mai mare magiaru decátu ultramontanu; elu s'a temutu sè dechiare de la inceputu că tote scolele sunt comunali, ci de-o-camdata a lasatu sè remana confesionali. Inse legea pretinde, ca confesionale sè se ingrigesca bine de scolele lor confesionali, ca-ci altminte voru deveni comunali. Deci ministru magiaru care, precum spuseramu, doresce si d'altminte a pune man'a sa magiara pre tota instructiunea publica, fia elementara, fia mai inalta, va afia prelesne nodu in papura, si ne va transformá, precum doresce, tote scolele in scole comunali, daca nu ne vomu ingrigé cu celu mai mare zelu de scolele nostre confesionali. Scimu cu totii, ce s'a intemplat cu preparandiele romane d'in Sigetu si Naseudu.

* (Numerulu tuturor diarielor de pre teritoriulu numitu alu S. Stefanu si pretiulu lor de prenumera-

tiune pre anulu 1869.) 131 diurnale magiare = 933 fl. 66 cr. (in an. 1868, 128 = 908 fl. 26 cr.); 65 diurnale nemtiesci = 711 fl. 86 cr. (in an. 1868, 57—662 fl. 66 cr.); 36 diurnale slave = 170 fl. 80 cr. (in an. 1868, 30 = 177 fl. 30 cr.); 13 diurnale romane = 90 fl. (in an. 1868, 11 = 80 fl.); 1 diurnalu italianu = 7 fl. si 1 in limba latina = 2 fl. Totalu: 247 diurnale cu pretiulu de prenumeratiune 1915 fl. 32 cr. (in an. 1868, 216 diurn. cu pretiulu de prenumeratiune 1837 fl. 22 cr.). In partea austriaca a imperiului au la parutu in 1869: 388 diurnale nemtiesci, 112 slave, 26 italiene, 2 grecesci, 2 franceze, 1 ebreesca si 1 romana. Totalu: 532 diurnale (in 1868: 474. (Dupa „Organulu postalu magiaru.“)

* (Perceptiunile si acoperile postale in Ungaria.) A) Recerintie: salariile functionariloru si servitoriloru: 753.970 fl., bani pentru cortelu: 70,846 fl.; diurne: 28.700 fl.; imbracamintele servitoriloru: 28.000 fl.; salariile magistriloru postali: 351.000 fl.; supleminte partiali pentru portu: 24.500 fl.: onorarie: 13.800 fl.; spese pentru caletorie: 37.000 fl.: conservarea edificiiloru camerali: 5700 fl.; bani pentru aronde: 74.760 fl.; spese oficiali si de manipulasiune: 208.000 fl.; rafuiri de deficitu: 950 fl.; rafuiri de venituri: 950 fl.; detorie d'in escomturi straine: 10.000 fl.; spese pentru transportulu postalu: 1,789.500 fl.; spese pentru transportulu pe căile ferate: 5300 fl.; erogatiuni diurnalitice: 32.500 fl.; cascigara carutiiloru si a objectoloru pentru inventarie: 130.400 fl.; reparăcile carutiiloru: 50.000 fl.; desdunnări: 30.000 fl.; diverse: 500 fl. Totalu 3,646.376 fl. B) Acoperiri: portulu epistoleloru: 1,640.000 fl.; portulu cu carutiile postali: 1,510.000 fl.; taxele caletoriloru: 182.000 fl.; taxele telegrafice: 1.900 fl.; banii diurnalitici: a) pentru prenumeratiunea la diurnalele straine: 149.750 fl. b) pentru marcele diurnalitice: 32.500 fl.; la olalta: 182.250 fl.; competintie pentru immanuări: 44.750 fl.; amende: 4.800 fl.; pretiuri de cumperări: 9.950 fl.; bani pentru arende si interusurie: 19.050 fl.; rafuiri de deficitu: 60.000 fl.; diverse: 450 fl.; Totalu: 3,655.150 fl. — La oficiulu postalu a fostu aplicati: 2.557 individi. Dintre acesti-a: 8 directori, 8 secretari, 8 inspectori, 7 concipisti, 4 practioanti in conceptu, 4 casieri, 4 controlori de cassa, 13 curatori, 11 controlori, 237 oficiali postali, 147 adjuncti, 1438 magistri postali, 442 manipulanti de posta, 197 conductori, 29 practicanti.

Sciri electrice.

Bucuresti, 26. dec. In loculu lui Cretiescu s'a numitu ministru alu cultelor Murzescu, unu moldoveanu amic alu lui Cogalniceanu.

Florentia, 27. dec. Puseitiunea noului ministru devine d'in ce in ce totu mai critica, fiindu că centrulu dreptu se unesce cu drept'a, pentru a lu resturna.

Viena, 27. dec. Se dice, că cris'a ministeriale se va termina in dilele mai de aproape. Minoritatea ministeriului, va asterne asta-di séu mane Majestatii Sale memorandumulu séu in privint'a situatiunii. „Neue Fr. Presse“ dice că minoritatea ministeriului urgita pimirea demissionării sale.

Parisu, 27. dec. Diariulu „Public“ sustiene, că ministerulu si-a dat ieri demissionuea.

Bursa de Vien'a de la 26. dec.

5% metall.	40.20	Londra	123.70
Imprum. nat.	70.70	Argintu	121.25
Sorti d'in 1860	98.40	Galbenu	5.82 1/2
Act. de banca	737.	Napoleond'or	9.86 1/2
Act. inst. cred.	260.50		

Proprietariu, editoriu si redactoru respundictoriu.

ALEXANDRU ROMANU.